

Kweken met ZOMERTORTELS

(*Streptopelia turtur*)

tekst en foto's: Jurre Brenders

In februari 2018 ontvang ik van een goede vriend een doffer van de zomertortel (*Streptopelia turtur*). Omdat hij een mannenoverschot heeft en ik graag ervaring met de soort op wil doen, schenkt hij mij deze losse vogel uit 2014.

Ik plaats de doffer in mijn buitenvolière van 4 x 3 x 2,6 m (l x b x h). Deze volière is tegen mijn schuurtje aangebouwd en de achterzijde is bekleed met rietmatten. Bovenop ligt een schaduwnet van 4 x 1 meter. In deze volière houd ik uitsluitend Afrikaanse vogelsoorten: Sint Helena-fazantjes, napoleonwevers, Madagaskarwevers, reuzeneksters, harlekijnkwartels, zwartwangdwergpapegaaien, vuurvinken, Madagaskartalingen en Marokkaanse huisgorzen. De houten volière is bekleed met fijnmazig gaas (16 x 16 mm) en beplant met verschillende lage en hoge grassen, fluweelbomen en bessenstruiken. Hoog in de volière heb ik doordragende takken opgehangen.

Er ligt een vijver met een beekje in van 1,5 m² waarin enkele lissen staan. Er is een binnenvolière beschikbaar van 3 x 1,5 x 2 m, waarvan de doffer nooit gebruik maakt.

Als hoofdvoeding bied ik tortelduivenvoer aan, maar ik zie de doffer ook regelmatig van het tropisch zaad mee snoepen en zelfs eendenkorrel wordt opgenomen. Als bijvoeding geef ik eivoer en universeelvoer, waarvan ik de zomertortel nooit zie eten.

De laag houtkrullen in het nestbakje

De lente breekt aan en ik weet niet wat ik mee-
maak: wat een gekoer van die alleenstaande
kerel! De doffer baltst erop los en ik vind het
ergens wel spijtig dat ik geen duivin voor hem
beschikbaar heb. De hele lente, zomer en tot
zelfs in de vroege herfst brengt hij zijn ge-
koer ten gehore, op zonnige dagen vaak wel
elk kwartier. De doffer raakt zeer snel aan mij
gewend en ik kan met gemak op een meter
afstand van zijn balts genieten. Ook door mijn
camera laat hij zich niet afleiden.

Het kweekseizoen van 2018 verloopt behoorlijk succesvol bij mijn vriend en in april
2019 krijg ik een duivin van hem, die ik meteen bij de doffer plaats. Onmiddellijk
begint de doffer te koeren en te baltsen en hij probeert haar ook meteen te treden.
De duivin laat het wat beduusd over zich heen komen.

Op 10 mei 2019, exact een maand nadat ik de duivin bij de doffer heb geplaatst,
zie ik dat ze met nestbouw zijn begonnen. Er worden wat takjes en cocosvezel

verzameld in een nestbakje van 20 x 20 cm met
een opstaande rand van 5 cm. Het nestbakje
hangt op ongeveer 2 meter hoogte onder de
overstek van de schuur, dus mooi droog en uit
de wind. Ik heb in dit nestbakje een laag hout-
krullen gelegd, zodat de eieren op een zachte
ondergrond gelegd worden.

Op 12 mei zie ik een behoorlijk nest (en dat
voor een duif) en op 13 mei zie ik de duivin op
het nest zitten. Ik besluit om voorlopig geen
nestcontrole meer te doen en zo de duiven alle
rust te gunnen.

Ik beweeg me tijdens de verzorging rustig door de volière en zowel doffer als duivin
blijven altijd mooi op het nest zitten. Er wordt keurig gebroed, tot op 24 mei zowel
doffer als duivin naast elkaar op stok zitten. Dat klopt niet, is mijn eerste gedachte. Ik
besluit voorzichtig in het nest te voelen en voel twee steenkoude eieren. Ik besluit ze
te schouwen en beide eieren blijken bevrucht. Dat is balen! Maar: het is de allereerste
keer voor deze duiven, dus ik zie het maar als een oefenronde.

Het nest gebouwd op de houtkrullen

De volière met de Afrikaanse vogelsoorten

De duivin op het nest

De doffer op het nest

Beide ouders op het nest

Het duidelijke verschil in grootte tussen de twee jongen

Het overlevende jong, 8 dagen oud

Op 4 juni zie ik de doffer op het nest zitten en daarmee concludeer ik dat ze aan een volgend legsel zijn begonnen. Er wordt wederom mooi vast gebroed. Als de duivin het broeden overneemt, koert de doffer er weer hevig op los. Op 15 juni zie ik de duivin een jong voeren op het nest. Op 20 juni zie ik doffer en duivin op het nest zitten en wanneer zij kort het nest verlaten besluit ik meteen te controleren. Twee jongen, ik kan mijn geluk niet op! Ik haal de jongen vlug uit het nest om de gezondheid te beoordelen en te ringen met 6,0 mm en meteen valt het enorme verschil in grootte op. Ik weet dat duiven vaak vanaf het eerste ei al broeden, maar dat vind ik geen verklaring voor het grootteverschil. Ik besluit ze te wegen: het grootste jong weegt bijna 60 gram, terwijl het kleinste jong nog geen 15 gram weegt. Ik besluit verder niet in te grijpen. De volgende dag is het kleinste jong helaas dood. Het andere jong groeit voorspoedig en op 27 juni zit het al op de rand van het nest, om op 28 juni uit te vliegen.

Begin juli zie ik de doffer weer op het nest zitten. Het derde legsel is gelegd. Op 17 juli tref ik twee kernegezonde jongen aan. Volgens mijn vriend Charles kan ik prima nestcontrole doen. Hij doet dit al jaren op elk willekeurig moment en heeft nog nooit vogels gehad die hun nest in de steek lieten. Ik besluit daarom wat vaker het nest te checken, ook omdat ik erg nieuwsgierig ben naar de ontwikkeling van de piepers. Al op 27 juli zitten de jongen grotendeels in de veren en op 29 juli vliegen beide jongen uit.

10 dagen oud

Op de rand van het nest, 13 dagen oud

Klaar om uit te vliegen, 15 dagen oud

Net uitgevlogen jong (15 dagen oud), samen met de doffer

Jong uit de tweede ronde, ongeveer 5 weken oud

Derde ronde: twee gezonde jongen

De twee jongen van de derde ronde, 13 dagen oud, staan op het punt om uit te vliegen

Eind augustus tref ik 's ochtends helaas een jonge duif dood aan. De duif heeft zich waarschijnlijk klem gevlogen tussen wat takken en zichzelf opgehangen. Ik heb al sinds jaar en dag overlast van buurtkatten die 's nachts op bezoek komen. Ondanks maatregelen als schrikdraad en een nachtlampje, heb ik helaas toch af en toe een slachtoffer door deze huisdieren. Na een kort moment van frustratie leg ik me erbij neer, de duif is immers al dood en de dader niet meer op te sporen.

In oktober laat ik de jonge duiven seksen; het blijken twee duivinnen. Deze twee duifjes zullen mogelijk naar een school voor diervverzorging gaan, om daar als levend lesmateriaal te dienen. Het gaat immers door menselijk toedoen erg slecht met deze duifjes in het wild, dus educatief gezien zijn ze erg interessant.

Op het moment van schrijven verblijven de vogels nog steeds dag en nacht buiten. Ze lijken geen last te hebben van de weersomstandigheden, zelfs nachtvorst en zeer veel regen deert ze niet. Ook lijken ze geen last te hebben van 't geel. In het verleden heb ik bij Kaapse tortels enkele dieren verloren door deze eencellige ziekteverwekker, maar tot op heden heb ik hier bij de zomertortels nog geen last van gehad.

Persoonlijk vind ik de zomertortel een zeer aantrekkelijke en prachtig ogende duif, die behoorlijk mak wordt naar de verzorger toe. Ik vind ze, in tegenstelling tot andere verhalen die ik ken, niet echt schuw of schrikachtig. Zolang ik rustig door de volière beweeg, blijven zij ook rustig. Qua huisvesting stellen zij weinig eisen. Een droge plek en uit de wind wordt wel gewaardeerd. Qua voeding eten zij wat de pot schaft, met als basis een tortel-duivenmengeling. Ook de balts is werkelijk fantastisch. Waarom heb ik deze prachtige vogels eigenlijk nooit eerder gehad?

Duivin, ongeveer 4 maanden oud

Duivin, ongeveer 4 maanden oud